

Miscellanea

Petre Din, Cronici de istorie românească și universală, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2017

Am bucuria și onoarea de a prezenta o nouă carte a istoricului Petre Din. Acest fin cunoscător al istoriei moderne a Transilvaniei dă o nouă dovadă de erudiție și spirit critic prin volumul *Cronici de istorie românească și universală*.

Domnul profesor doctor Din este un cunoscut exeget al modernității românești, abordând teme legate de mentalul colectiv al românilor ardeleni din sec XVIII-XIX, imaginar social, istoria culturii. Această nouă apariție reușește însă să își surprindă cititorii. Cele 19 studii reunite în volum demonstrează vasta arie a preocupărilor domnului Din. Autorul analizează lucrări istorice ce aparțin atât abordării de tip pozitivist, cât și celei specifice Școlii Analelor. Istoricul e familiarizat cu problematica specifică unor perioade istorice foarte diferite. De la vremea lui Iustinian la perioada contemporană, profesorul Din ne propune o fascinantă călătorie prin timp. Prin cele 19 prezentări de carte, Petre Din aduce în atenția cititorilor lucrări ce aparțin, în marea lor majoritate, unor istorici din aceeași generație cu domnia sa. De unii autori, după cum o mărturisește, e legat prin puternice afinități de ordin intelectual. Mulți dintre autorii recenzați fac parte din prestigioasă școală istorică clujeană, școală căreia și profesorul Din îi datorează inițierea în tainele frumoasei noastre profesii. Aceste legături de natură afectivă nu îl împiedică pe domnul Din să dea dovadă de un foarte accentuat spirit critic, să analizeze operele istorice cu maximă obiectivitate.

Șapte prezentări relevă aspecte esențiale ale unor lucrări scrise de istoricul Vasile Mărculeț. Cunoscutul bizantinolog, printr-o abordare pozitivistă, aduce o nouă lumină asupra domniei lui Iustinian, evidențiază importanța bazinului vest-pontic pentru Imperiul Bizantin, reliefează legăturile dintre Bizanț și formațiunile politice din spațiul românesc de la începutul Evului Mediu. Profesorul Din reușește să surprindă caracteristicile producției istoriografice datorate lui Vasile Mărculeț. Pune în evidență deosebita valoare științifică a lucrărilor sale, noutatea abordărilor, erudiția distinsului bizantinolog. Petre Din surprinde totodată aspecte ce țin de personalitatea istoricului Vasile Mărculeț remarcând „farmecul inspirației spontane” ce poate fi găsit în operele sale. Vasile Mărculeț este coordonatorul unui foarte util instrument de lucru pentru orice istoric interesat de Evul Mediu românesc. Al său *Dicționar biografic* se bucură de aprecierile profesorului Din. E remarcată noua „percepție asupra realităților istorice, economice, politice și culturale românești medievale”, precum și minuțioasa documentare. Volumul istoricilor Vasile Mărculeț și Ioan Mărculeț, *Mediaș. Istorie. Demografie, personalități. Studii, comunicări și*

articoles atrage atenția profesorului Petre Din prin „înalta ținută academică fundamentată pe valoroase izvoare și asiduă cercetare științifică”.

Patru recenzii sunt consacrate unor lucrări ale tânărului istoric Răzvan Mihai Neagu. Valorosul medievist turdean se bucură de aprecierile profesorului Petre Din pentru perspectiva interdisciplinară, pentru novatoarele abordări în istoria culturală, pentru rigurozitatea științifică dovedită în lucrările sale. Producțiile istoriografice prezentate abordează istoria medievală a Transilvaniei, cu un deosebit accent pe rolul orașului Turda.

Trei recenzii sunt consacrate unor lucrări ale istoricului Alexandru Bucur. Petre Din aduce în lumină aspecte esențiale ale operelor istoricului sibian. Se remarcă „spiritul enciclopedist” al autorului, noutatea domeniilor abordate, legăturile cu tradiția inaugurată de Școala Analelor, acuratețea demersului științific. În volumul *Dezastre care s-au manifestat pe teritoriul județului Sibiu*, Alexandru Bucur face o minuțioasă analiză a impactului pe care l-au avut calamitățile asupra mentalităților colective. Profesorul Din are meritul de a releva acest aspect și de a sublinia calitățile literare ale istoricului sibian, „istoric de real talent, cu filon literar și înzestrat cu abilitățile exprimării de tip Nicolae Iorga”. Volumul lui Alexandru Bucur *Școlile grănicerești de pe teritoriul fostului regiment de la Orlat (1871-1921)* se bucură de aprecierile profesorului Din, care pune în evidență bogăția și varietatea surselor istorice folosite, faptul că acesta reușește o fină radiografie a învățământului din perioada amintită, perspectivele multiple relevate cititorilor. Al. Bucur se dovedește a fi un excelent „îngrijitor de ediții” după cum remarca profesorul Din. Afirmția este perfect valabilă dacă ne referim la volumul lui Constantin Stejar, *Cronica Grănicerească (1763-1888)*, îngrijit de istoricul sibian. Petre Din arată că Al. Bucur „are incontestabilul merit de a repune în discuția istoricilor o lucrare ce se dovedește a fi un prețios tezaur de date și informații” privitoare la rolul regimentelor grănicerești în Transilvania.

O prezentare e dedicată volumului *Dimensiuni ale culturii moderne în Țara Silvaniei (secolele XVII-XIX). Cărți și proprietari* de Ioan Maria Oros. Domnul Petre Din pune în evidență principalele aspecte ale lucrării, cu un accent deosebit pe cele referitoare la consemnarea fenomenelor naturale, durata cititului în mediul rural și imaginea hoțului de carte. Sunt puse în lumină metodele de cercetare ale autorului, bogăția și complexitatea izvoarelor folosite, „rigoarea informației, sobrietatea discursului și spiritul elevat în elaborarea lucrării.”

Prezentarea lucrării lui Ion Mihai Ionescu, *Portavioane la atac (operațiuni navale 1940-1941)*, demonstrează bogatele cunoștințe de istorie

militară ale profesorului Petre Din. Sunt supuse analizei atât aspectele tactice și strategice ale unor importante bătălii navale, cât consecințele acestora în plan politic. Petre Din reușește să pună în evidență și unele trăsături de personalitate ale autorului relevante pentru scrisul său. Spre exemplu, profesorul Din arată că „autorul excelează printr-un fast al desfășurărilor militare, prin naturalețea exprimării și un dinamism caracteristic persoanei sale”.

Două recenzii sunt consacrate unor volume ale istoricului Ionuț Țene. Prieten și coleg de generație a profesorului Din, istoricul clujean se bucură de o deosebită prețuire din partea acestuia. În volumul *Transilvania, modelul României*, domnul Țene pune în discuție conținutul specificului ardelean și subliniază că modelul cultural intracarpatic și cele extracarpatic nu pot fi privite decât într-o manieră complementară. Din această perspectivă, Ionuț Țene se opune ideilor regionaliste. E foarte semnificativă caracterizarea pe care profesorul Din i-o face istoricului clujean: „Ionuț Țene nu este un antimodern, ci este mai degrabă un junimist care decelează atent spectrul valorilor societale și se pronunță pentru o preluare critică și selectivă a valorilor din Occident.” Această caracterizare explică atitudinea lui Ionuț Țene față de unele teme aflate în dezbaterile istoricilor. În volumul *Contra curentului. Radiografii istoriografice postmoderne*, Ionuț Țene se pronunță împotriva oricărei direcționări date scrisului istoric, considerând că, pentru Uniunea Europeană, istoria e un mijloc de propagandă, iar noțiunile de adevăr istoric și propagandă se află într-o totală opoziție. Pe aceeași linie se înscrie polemica dură pe care istoricul clujean o are cu Lucian Boia. După cum arată profesorul Din, Ionuț Țene, printr-o manieră ce „îl situează în direcția junimismului de factură modernă”, se implică în dezbaterile istorice contemporane dintr-o perspectivă polemică și aduce o nouă lumină asupra unor producții istoriografice românești de la începutul secolului XXI.

Istoria culturii române este un domeniu drag profesorului Din, după cum o demonstrează și recenzia consacrată volumului *La braț cu Andromeda. Viața scriitorului Gib I. Mihăiescu, între realitate și poveste*, publicat de Al. Florin Țene. Profesorul Petre Din remarcă deosebita valoare artistică și științifică a lucrării, faptul că aceasta are meritul de a reliefa contextul cultural și politic al perioadei, erudiția de care dă dovadă autorul. E pusă în lumină noua perspectivă pe care o aduce autorul prin metodele antropologiei istorice.

Volumul profesorului Petre Din ne demonstrează complexitatea preocupărilor autorului și interesul pe care-l manifestă față de producția istoriografică din ultimii ani. E o lucrare în care dă dovadă de o deosebită

acuratețe științifică și de un accentuat spirit critic, dar e și o lucrare scrisă cu sufletul. Istoricul se bucură pentru fiecare apariție datorată prietenilor și colegilor de generație, dând dovada unei mari generozități sufletești. Eleganța narațiunii, varietatea temelor, multiplele perspective aduse în atenție sunt doar câteva motive care fac din lucrarea lui Petre Din una din aparițiile importante ale peisajului istoriografic contemporan.

(Fazakas Laszlo)